

«آیین نامه وجین منابع در کتابخانه مرکزی و کتابخانه های تابعه دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان»

مقدمه:

برای آنکه کتابخانه تبدیل به انباری مرده از کتاب و سایر منابع اطلاعاتی بلااستفاده نگردد، عمل وجین منابع امری ضروری به نظر می رسد. ارزیابی و بررسی وضعیت منابع موجود و به تبع آن حذف منابعی که به دلایل تکنیکی باید از مجموعه کتابخانه خارج شوند یکی از وجوه اساسی مدیریت مجموعه است. کتابخانه برای حفظ پویایی مجموعه خود از یک سو نیازمند افزودن منابع روزآمد و مورد نیاز بوده، و از سوی دیگر باید منابعی که در روند پرستاب تولید علم به هر دلیلی جایگاه خود را در تامین نیاز اطلاعاتی استفاده کنندگان از دست داده اند را از مجموعه خارج نماید. افزودن منابع بدون پیرایش مجموعه موجود حتی در صورت وجود فضای کافی، در دراز مدت از کارایی مجموعه می کاهد. با توجه به اهمیت یکدستی اجرای روند وجین، آیین نامه ذیل توسط کتابخانه مرکزی برای استفاده تمامی کتابخانه های تابعه ارائه می گردد.

تعریف:

وجین فرآیندی است که طی آن عمل حذف کردن یا جابجا کردن نسخه های زائد کتابها یا منابع اطلاعاتی که به ندرت مورد استفاده قرار می گیرند یا به کلی قابل استفاده نیستند.

ماده ۱: اهداف وجین منابع کتابخانه

از آنجا که کتابخانه یک ارگانیزم در حال رشد محسوب می گردد لذا وجین ابزاری است برای وصول به اهداف ذیل:

الف) ایجاد فضای مناسب و کافی برای منابع اطلاعاتی جدید و موجود

ب) پویا و زنده نگهداشتن مجموعه کتابخانه

ج) تسهیل و تسریع در دسترسی به منابع اطلاعاتی مورد نیاز مراجعین کتابخانه

ماده ۲: معیارها و ضوابط وجین منابع کتابخانه ای

۱) منابع فرسوده با وضع ظاهری نامناسب (نقصان، آسیب دیدگی فیزیکی، پارگی و...) و منابعی که ارزش تاریخی و علمی ندارند، را می توان از مجموعه خارج کرد و در صورتی که از منابع پرمراجعه کننده و مورد درخواست کتابخانه باشد، می بایست با نسخه های جدید جایگزین و یا در صورت امکان صحافی گردد.

۲) نسخه های تکراری و مازاد بر نیاز و نیز، ویرایش های قدیمی کتب حوزه علوم پایه و بالینی که به طور منظم ویرایشهای جدید آنها منتشر می گردد و در کتابخانه موجود است. در صورت نیاز نگهداری یک نسخه از ویرایش ماقبل منبع در کتابخانه ضروری است.

۳) این مورد مربوط به کتابهایی است که بنا به شرایط و موقعیت زمانی از عناوین پرمراجعه بوده اند و بنابراین از آنها نسخه های تکراری تهیه و در مجموعه قرار داده شده است اما در شرایط فعلی اهمیت موضوعی خود را از دست داده و یا اینکه به شکل دیگری مانند الکترونیکی منتشر شده باشند، در نتیجه یک یا دو نسخه از آن نیز در مجموعه کفایت می کند؛ لذا نسخه های تکراری باید از مجموعه وجین شوند.

۴) ویرایش های کهنه تر و منسوخ که بیشتر در خصوص کتابهای علمی صدق می کند که ویرایش قدیمی با ورود ویرایش جدیدتر منسوخ می گردد، بنابراین لازم است که ویرایش قدیمی از مجموعه وجین شده و در صورت نیاز، یک نسخه از ویرایش قبلی منبع، در کتابخانه نگهداری شود.

۵) منابع علمی که به مرور زمان اعتبار محتوایی خود را از دست داده و کم ارزش شده اند، در صورتیکه مورد استفاده قرار نمی گیرند، می توان وجین نمود.

ماده ۳: منابع مستثنی از وجین

۱) منابع نفیس، تاریخی و هنری در حیطه علوم پزشکی

۲) منابع هسته در هر رشته تحصیلی

ماده ۴: اعضاء کمیته وجین منابع در کتابخانه های دانشکده/بیمارستان/مراکز تحقیقاتی عبارتند از:

۱-مسئول کتابخانه

۲-رئیس (یا نماینده ایشان) در دانشکده/ بیمارستان/ مراکز تحقیقاتی

۳-دو نفر متخصص موضوعی از اعضاء کتابخانه (ترجیحا از اعضاء محترم هیئت علمی انتخاب شوند)

ماده ۵: مراحل انجام وجین

۱-کتابخانه موظف است براساس معیارهای ذکر شده در ماده دو و سه، به شناسایی و انتخاب و جمع آوری منابعی که باید وجین شوند بپردازد.

۲-مسئول کتابخانه لازم است پس از شناسایی منابع وجینی، اعضاء کمیته وجین را جهت بررسی و تصمیم گیری نهایی در جریان قرار دهد.

۳-منابع وجین شده در برنامه اکسل (شامل: عنوان، مولف، سال نشر، شماره ثبت و شماره راهنما) به همراه صورتجلسه کمیته وجین، به کتابخانه مرکزی ارسال گردد.

۴-تصمیم گیری نهایی در رابطه با نحوه توزیع یا جایگزینی کتابهای وجین شده مراکز بر عهده کتابخانه مرکزی است تا مراتب را به واحد مربوطه اعلام نماید.

ماده ۶: دوره وجین

۱-وجین منابع از مجموعه کتابخانه به صورت مستمر و در مرداد ماه هر سال انجام خواهد پذیرفت.

۲-تعداد منابع وجین شده در هر نوبت بایستی متناسب با تعداد کل منابع موجود در کتابخانه باشد.

ماده ۷: هرگونه تغییر در مفاد این آیین نامه به پیشنهاد ریاست کتابخانه مرکزی و تصویب معاونت پژوهشی دانشگاه امکان پذیر بوده و مراتب به کتابخانه های تابعه اعلام خواهد شد.

این آیین نامه در ۷ ماده در تاریخ به پیشنهاد کتابخانه مرکزی و تایید و تصویب معاونت پژوهشی رسیده و از این پس لازم الاجرا می باشد.